

Република Србија
Министарство културе и информисања

Traducerea acestei cărți a fost finanțată de
Ministerul Culturii și Informației din Republica Serbia

Traducere din limba sârbă de
SLADJANA GURGU

IOVAN
IANICI

VIAȚA ȘI ÎNVĂȚĂTURILE
PATRIARHULUI
PAVEL
AL SERBIEI

PREȘANIA

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

**VIATA ȘI ÎNVĂȚĂTURILE
PATRIARHULUI PAVEL
AL SERBIEI / IANICI, IOVAN**

traducere din limba sârbă de Sladjana Gurgu

București : Predania, 2019

ISBN 978-606-8195-70-4

I. Gurgu, Sladjana (trad.)

929

2

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

Semn că iubitul Patriarh al sârbilor, foarte prețuit și în România pentru virtuțile sale, trăiește în inimile celor pe care i-a binecuvântat este și această ediție omagială, pe care Editura Predania ne-o oferă la zece ani de la adormirea sa și care cuprinde cele două volume ale publicistului Iovan Ianic: *Să fim oameni!* și *Să ne păzim obrazul și sufletul!*

Această carte este, fără îndoială, prima biografie a Patriarhului Pavel. Dar, pentru că la cei care trăiesc după Evanghelia lui Hristos din biografie rodește aghiografia, paginile acestea ar trebui interpretate într-o gamă duhovnicească mai înaltă.

Ea dezvăluie taina îndumnezeirii unui contemporan de-al nostru, care s-a hrănit, la propriu, din viața în Hristos a Sfântului Apostol Pavel, din modelele de slujire lăsa-te de către sfinții ierarhi sârbi, Sava Nemanici și Nicolae Velimirovici, dar care a izvorât din încredințarea profund creștină că Dumnezeu ne va recunoaște drept fii ai Săi, dacă ne vom străduim, mai întâi, „să fim oameni.”

Întrucât „viața și învățătura Patriarhului Pavel al Serbiei” s-au reflectat perfect una în cealaltă, conjuncția „și” din titlu nu afirmă o tensiune, ci mărturisește o extensiune a Cuvântului lui Dumnezeu, prin persoana sa, în „vremea lui Pavel,” dar și în viața tuturor celor care vor citi aceste minunate pagini.

Daniel Mazilu

CUVÂNT DE ÎNTÂMPINARE

Nimeni nu-și poate alege nici vremea, nici locul în care să se nască, și nici împrejurările în care să trăiască. Acestea nu țin de noi. Dar ceea ce ține de noi și, mai ales, ceea ce se așteaptă de la noi este să fim oameni în toată vremea și în tot locul. În toate împrejurările. Căci numai ca oameni Dumnezeu ne va putea recunoaște ca fiind ai Săi, asemenea și strămoșii noștri, iar cei din zilele noastre să ia aminte.

Așa cuvântează Patriarhul sârbilor, Pavel.

În ceasurile cele grele ale istoriei, la răscrucea dintre veacuri, sârbii au primit, cu binecuvântarea lui Dumnezeu, pe scaunul de întâistător al Bisericii lor, un om care în toată vremea și în tot locul a fost socotit, simțit și cinstit ca unul dintre cei mai mari povățuitori duhovnicești ai vremii sale.

Cei mai mulți l-au cunoscut pe Preafericitul Pavel abia la întronizarea sa ca patriarh al Bisericii Ortodoxe Sârbe. În fapt, abia atunci le-a fost descoperită tuturor sfințenia sa, câștigată de-a lungul vremii mai întâi prin viața

sa smerită de monah, dar mai cu seamă prin slujirea ca episcop în Kosovo și Metohia, unde, pentru ortodocși, nu era pace nici atunci când nu era război. Lumea a văzut în patriarh un om cu nimb de sfânt, de o mare tărie duhovnicească, rugător și purtător de grijă pentru întreaga lume, luând aminte mai cu seamă la Dumnezeu și la ceilalți oameni decât la sine.

Preafericirea Sa Patriarhul Pavel a fost ocârmuitorul unei biserici naționale – Biserica Ortodoxă Sârbă –, însă lucrarea sa era a-toată-lumea. Aflându-se în fruntea poporului său, s-a luptat din răspuțeri pentru acesta, dar niciodată pe socoteala vreunui alt popor, nici spre paguba vreunui om – căci pentru el toți oamenii erau copii ai lui Dumnezeu.

A ocârmuit corabia Bisericii povățuindu-și neamul în acest chip: *Fraților și surorilor, să urmăm numai calea dreptății și a cinstei, a credinței și a virtuții, a vitejiei creștinești, fără ură și fără răzbunare față de nimeni, totdeauna plecând genunchii înaintea lui Dumnezeu și niciodată înaintea oamenilor.*

Mai mult decât atât, îi îndeamnă pe toți să se poarte după dreptatea Dumnezeului celui Adevărat, căci numai această dreptate ține și pământul, și orașele.

Pentru Preafericitul Pavel, adevărul și dreptatea sunt singurele repere al valorilor morale. Pentru aceasta, a căutat să le măsoare tuturor cu aceeași măsură, fără a ține seamă dacă era vorba de neamul său ori de alte neamuri.

Potrivit acestui temei duhovnicesc împlinit cu cuvântul și cu fapta, vlădica era prețuit chiar și de ocârmuitorii

țarilor care se aflau în război cu Serbia, cu toate că păreau a fi surzi la îndemnurile sale. Mai mult, până și întâistă-tătorii altor religii aveau să recunoască în Preafericirea Sa pe cel mai mare povățuitor duhovnicesc al vremurilor noastre.

Cuvântul Preafericitului Pavel era căutat și ascultat. Prin urmare, și eu – ca ziarist al săptămânalului NIN – am scris adesea în această revistă despre personalitatea și faptele patriarhului cunoscut în toată lumea. Am avut însă de mai multe ori și cinstea de a mă afla în preajma sa, luându-i trei lungi interviuri, care au fost publicate în câteva reviste de prestigiu.

Cea dintâi convorbire am avut-o în toamna anului 1993. Ne aflam pe atunci în timpul Războiului civil din Bosnia-Herțegovina și Croația,¹ unde, după destrămarea Statului Federal Iugoslav, poporul sârb se afla în minoritate, iar Serbia și Muntenegru treceau printr-una dintre cele mai grele crize economice din istorie,

¹ Conform datelor recensământului din 1991, din populația de 4,35 de milioane de locuitori ai Bosniei-Herțegovinei, 44% se identificau drept musulmani, 31% sârbi ortodocși și 17% croați catolici. Ca urmare a alegerilor din 1990, politicienii musulmani și croați aflați în coaliția guvernamentală au susținut o Bosnie independentă, idee respinsă cu tărie de Partidul Democrat Sârb, care milita pentru revenirea Bosniei în componența unei Serbii Mari. Din această poziție, era cu neputință să se ajungă la o înțelegere, creându-se astfel premisele unui război civil. În primăvara anului 1992, Consiliul Europei și SUA au recunoscut Bosnia-Herțegovina drept stat independent, fapt care a declanșat la scurt timp o reacție plină de îndârjire din partea sârbilor bosniaci conduși de liderul lor Radovan Karadjici, susținut de președintele Serbiei, Slobodan Miloșevici. Astfel, Bosnia-Herțegovina a fost antrenată într-un război civil, ce a durat de la mijlocul anului 1992 până în 1995, în care au murit, potrivit datelor estimative, circa 200.000 de oameni. (n. red.)

din pricina sancțiunilor internaționale și a hiperinflației – cea mai mare consemnată vreodată în istorie –, dar și prin multe alte greutăți, care, de obicei, vin împreună.

Cea de-a doua convorbire am avut-o spre sfârșitul anului 2000. Marele jubileu – două mii de ani de creștinism – era în sine un bun prilej să facem auzit în presă cuvântul Preafericirii Sale. Și, ca întotdeauna, în lume erau și alte evenimente care meritau discutate.

Cea de-a treia convorbire am avut-o trei ani mai târziu, la sfârșitul anului 2003. De astă dată, pe lângă feluritele probleme de care se lovea în continuare societatea sârbă, am avut bucuria de a primi în miezul discuției noastre și sfaturi duhovnicești legate de felul în care se cuvine să ne trăim viața noastră de zi cu zi.

Atenția cu care era urmărit cuvântul Patriarhului Pavel, dar și orice cuvânt despre Preafericirea Sa, a fost un motiv mai mult decât suficient ca, pornind de la convorbirile și textele mai sus menționate, să alcătuiesc această modestă lucrare despre marele duhovnic.

Căci cuvântul Patriarhului Pavel lămurește deslușit de ce trebuie să fim oameni!

CUPRINS

PAGINA 7		CUVÂNT DE ÎNTÂMPINARE
PAGINA 12		SFÂNTUL
PAGINA 56		EPISCOPI DE RAS-PRIZREN
PAGINA 71		PATRIARHUL SERBIEI
PAGINA 76		CUVÂNT LA ÎNTRONIZARE
PAGINA 84		URMĂTOR AL LUCRĂRII DE PROPOVĂDUIRE A SFÂNTULUI NICOLAE VELIMIROVICI
PAGINA 90		PE CRUCEA POLITICII
PAGINA 104		ICOANA CĂLĂTOARE
PAGINA 109		MAI PRESUS DE NEAM
PAGINA 121		RUGĂCIUNI PENTRU KOSOVO
PAGINA 125		ÎNNOIREA DUHOVNICEASCĂ
PAGINA 131		O MĂSURĂ PENTRU TOATE
PAGINA 137		RUGĂCIUNI ȘI PENTRU VRĂJMAȘI
PAGINA 142		RĂZBOIUL CEL DREPT
PAGINA 146		A FI OM ȘI PRINTRE NEOAMENI
PAGINA 151		BISERICII, CELE ALE BISERICII...
PAGINA 155		TREBUIE SĂ NE APĂRĂM, DAR NU CA NEOAMENI
PAGINA 159		SĂ FIM OAMENI!
PAGINA 163		CUNOAȘTEREA ROSTULUI ȘI A ȚELULUI VIEȚII

PAGINA 171	TRĂIREA DUPĂ MĂSURA VĂRSTEI CELEI DUHOVNICEȘTI
PAGINA 175	CUM SĂ ȚINEM SEAMA DE ÎMPREJURĂRI
PAGINA 183	VIAȚA PERSONALĂ A PATRIARHULUI PAVEL
PAGINA 191	PATRIARHUL NEÎNȚELES
PAGINA 202	RUGĂCIUNI PENTRU PATRIARH
PAGINA 208	SCHIMBARE FĂRĂ DE IZBÂNDĂ
PAGINA 214	SFÂRȘITUL VIEȚII SALE PĂMÂNTEȘTI
PAGINA 224	CARTEA POPORULUI
PAGINA 232	VREMEA PATRIARHULUI PAVEL
PAGINA 239	PATRIARHUL PAVEL ÎN ANECDOTE
PAGINA 251	CUVÂNTUL VIU AL PATRIARHULUI PAVEL
PAGINA 265	VIAȚA DUPĂ EVANGHELIE
PAGINA 270	LUPTA CEA VEȘNICĂ DINTRE BINE ȘI RĂU
PAGINA 272	ROSTUL ȘI ȚELUL VIEȚII
PAGINA 278	ÎMPREUNĂ-LUCRĂTORI AI LUI DUMNEZEU
PAGINA 285	POVĂȚUITORII CEI DUHOVNICEȘTI

PAGINA 293	PE CALEA CREDINȚEI
PAGINA 302	TOȚI SUNTEM FII AI ACELUIAȘI PĂRINTE
PAGINA 310	LIBERTATEA – CEL DINTĂI CHIP AL OMULUI
PAGINA 313	PĂMÂNTESC ȘI CERESC
PAGINA 318	ADEVĂRUL – LUCRUL CEL MAI DE PREȚ
PAGINA 323	ORICE VREME – VREMEA MÂNTUIRII
PAGINA 326	BISERICA ȘI STATUL
PAGINA 329	ROADELE CELE AMARE ALE PĂCATULUI
PAGINA 338	ÎN TOATĂ VREMEA ȘI ÎN TOT LOCUL – OAMENI
PAGINA 342	FĂGĂDUINȚA ÎN RUGĂCIUNE
PAGINA 348	FĂRĂ MOARTE NU ESTE ÎNVIERE
PAGINA 352	CREDINȚA SFINȚILOR STRĂMOȘI
PAGINA 360	SPORIREA CEA DUHOVNICEASCĂ
PAGINA 370	SĂ NE ÎNĂLȚĂM PRIN VIRTUȚI
PAGINA 374	CUVINTELE BLÂNDE – DOVEZI DE NECLINTIT
PAGINA 378	ORI CA OAMENI, ORI MAI BINE NICI SĂ NU FIM!

PAGINA 384	MĂRIREA DUPĂ MĂSURA SLUJIRII
PAGINA 388	MOARTEA TRUPULUI ȘI VIAȚA SUFLETULUI CELUI VEȘNIC ÎNTRU LUMINA CEREȘTII ÎMPĂRĂȚII
PAGINA 396	CUVINTE DE FOLOS LA FELURITE PRILEJURI
PAGINA 398	CUVINTE ADRESATE EPISCOPIILOR LA HIROTONIE
PAGINA 406	ÎN LOC DE POSTFAȚĂ
PAGINA 416	CUVÂNT AL SECRETARULUI PATRIARHULUI, PROTODI- ACONUL MOMIR LECICI, ÎN ZIUA LANSĂRII CĂRȚII LA BELGRAD, DECEMBRIE 2009

COLOFON

Traducere/ Sladjana Gurgu

Redactor/ Anca Fantaziu

Fotografie/ Milinko Stefanovici

Concept layout/ Atelieruldegrafică.ro

Dtp/ Mihăiță Stroe

Editura Predania/ București

www.predania.ro

București

Distribuție/ Supergraph

021 320 6119

ISBN 978-606-8195-70-4

PREDANIA

2019